

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

ANY XL :: NÚM. 2065

15 cèntims = Atrassats 30

BARCELONA 26 DE JULIOL DE 1918

Sant Jaume, matant els «moros» de Consums.

**PerfumeuVOS
amb
LOCIONS de "MYRURGIA"**

MAGATZEMS

LAS GALERIAS

Rebudes les Novetats per a la

PRESENT TEMPORADA D'ESTIU

Darrers models en Trajos i Bruses

La millor surtida en Colls
Ploma i Pelerinas Marabout

Las Galerías

sempre ven a preus reduits

Ronda de Sant Antoni, 13 | Tamarit, 164

PREU FIXE

Telèfon A 4464

Antoni López

IMPRESSOR

Impressions comercials de totes
menes :: Edicions econòmiques :: Obres de luxe
Catàlegs, etc.

Olm, núm. 8

Telèfon 4115

BARCELONA

TABARIN "MORITZ"

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

GRANS FESTES TABARINESQUES

Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

Lithinés du Dr Gustin

permeten preparar econòmicament un aigua mineral alcalina litinada, règimen indispensable contra gota, mal de pedra, reumatismo, cólicos hepáticos y nefríticos

PEL·LICULES

En totes les propagandes, els alemanys triomfaven, menys en una, la cinematogràfica. El cine era al·liat, el cine de l'amor i de les actualitats. I el cine tan maltractat pels moralistes ha permanescut durant quatre anys de guerra sense

caure en cap venalitat ni en tèrboles transaccions. El cine, després de nosaltres, era lo més al·liadòfil d'Espanya.

Naturalment, ha arribat un dia en que els alemanys han volgut realitzar un contratat en el sector cinematogràfic. Una llei contra la Revista Pathé o les Actualitats Gaumont, hauria estat una acció pràctica i decisiva, però exposada a escàndols i reclamacions. No hi cabia més que oposar a la pel·lícula al·liada, la pel·lícula alemanya. I se feu.

Nosaltres assistirem al «Teatro Goya», on s'anunciaven sessions de pel·lícules de procedència alemanya. Pensàrem trobar la sala plena de tots els de les llistes negres, els periodistes germanòfils a preu fet, una mica de colònia «boche», famílies «bien», algú membre de l'Institut, requetès, poliçons, En «Xenius», una mica amagat, i a dalt de tot, els capellans. La sala estava gairebé buida, plenes solament algunes fileres de butaques amb gent d'aquella que col·lecciona cap-i-cues, que's detura al carrer per a veure pujar els pianos, beu horxata valenciana als bars monumentals, assisteix als comiats de les companyies i compra, fent un esfor econòmic *La Estera*. Ara, naturalment, volia veure pel·lícules alemanyes. El «Teatro Goya», aquell dia era el Cine Gris.

A l'arribar se projectava la visió d'un hospital «exemplar», amb els llits tan apretats, que semblaven llits de aquells matrimonis que posen dos llits de solter com si fossin un de matrimoni, resolent aixís aquell problema d'amor i de higiene que tant va preocupar a E. Balzac, el qual amb tot el seu geni no arribà mai a saber què era millor: si un llit soí, dos separats en la mateixa habitació, dos llits en dos quartos allunyats, dos llits en dues habitacions amb porta de comunicació, etc. Després de l'hospital [sortí la Creu roja i darrera un gos sanitari. El gos

anava flairant i agitant la cua, cercant el ferit que era allà estès, en mig del camp, no amagat en mig d'herbes ni en cap clot d'obús. El vèiem des de les butaques tots, menys el gos sanitari. Nosaltres pensavem no tindria el ferit altre remei que cridar al gos: «Vina Xelin, vina a cercar al pobre ferit», però el gos després d'exercitar bona estona l'imperatiu categòric sanitari trobà al pobre ferit i respiràrem.

Canvi d'escena. Un escamot de soldats rodejat de dones i nens francesos. La llegenda deia: «Aldea francesa cuyos habitantes viven exclusivamente de lo que les suministran los habitantes.» El traductor se va equivocar segurament. La llegenda devia dir: «Aldea francesa en la cual los alemanes viven de lo que espontáneamente les suministran los habitantes.» Ara ja no són soldats, sinó nens de Berlín. Portaven cascs de paper. Molt bonic. Els nens de Reims que anaven a estudi, portant l'horrible careta contra els gasos asfixiants, realment no anaven tan bufons com els de Berlín.

I a tot això ni un canó, ni una trinxera, ni obusos, ni ciutats del front. A l'últim, soldats, i aquesta llegenda: «Un batallón de sanidad partiendo para el campo de balas.» ¡El camp de bales! Un oficial dóna una ordre i els sanitaris tiren uns cap a la dreta i altres cap a l'esquerra. Com que van al camp de bales, se trencà la solidaritat. L'esquerra sanitària, com la solidària, marxava molt malament.

I comença la verdadera propaganda. Heu's aquí uns soldats tallant filferros de les trinxeres franceses. Els filferros van desapareixent, els soldats arrencant i ni un tret, des de les trinxeres franceses, ni un obús, res. Devien ésser les trinxeres del Tibidabo de Berlín. Després surten uns canons simulats que els francesos bombardejaren cinc dies seguits! Cinc dies i res, els canons intactes. Finalment una nova escena i una pregunta: «¿Nos morimos de hambre?» I comencen a passar xais, potser quatre cents. Nosaltres esperavem que comencessin a passar els porcs d'on surten les «delicatesses» famoses, però sens dubte la censura els va suprimir.

I són les dotze. Se projecta una pel·lícula apoteosi. Una plaça de Berlín. Toca una musica. De sobte el públic—el de Berlín, no pas el nostre—comença a cantar, i la musica del teatre engega una marxa que ens va semblar era la de *Moros y cristanos*. Un espectador del nostre costat pregunta:

—¿Quin himne és aquest?

—L'himne alemany—respòn un altre espectador, enterat.

Sortim. La ofensiva cinematogràfica ha estat deturada. Ja no s'han tornat a anunciar pel·lícules de procedència alemanya. I ho deplem perquè la propaganda germanòfila, com la taca de la mora, amb la mora, se treu amb la mateixa propaganda germandòfila.

PARADOX

Del Jardí dels humoristes

MANUAL DE LA PERFECTA

COMPRADORA DE OUS DE GALLINA

Coneixíem una bona senyora, pràctica, una espècie de esposa del senyor Esteve, que sempre que entrava a un «colmado» a comprar ous, feia als dependents la mateixa pregunta:

—Deu los guard: que tenen ous de gallina?

—Prou.

—Es que els ous que necessito són ous especials.

—Quins ous necessita vostè?

—Voldria dues dotzenes de ous de gallina, però de gallines negres.

Invariablement li responia, tot sorprès, el dependent de tanda.

—Senyora meva; a mi prou me agradaria complaure-la, però, la veritat, confesso la meua ignorància.

—I ara!...

—Sí, senyora; set anys que despatxo ous, els millors ous de les gallines del Prat, i aquesta és l'hora que no arribo a comprendre com hi ha persona que a cop d'ull sàpiga distingir els ous que ponen les gallines negres dels ous que ponen les gallines blanques o rosses...

—De debò no ho sap conèixer?... Ai, bona nina!... Tant fàcil com és!...

—Veiam, doncs; si tan fàcil és,... miri, aquí té el caixò, esculleixi'ls vostè mateixa.

La bona senyora, comença a triar, i tria que remena i remena que remenarà; i després de haver separat aquest i recullit aquell altre, reuneix les dues dotzenes que necessita i les col·loca a dins del seu cistell.

El sorprès dependent, que s'havia anat fixant en la original tria que feia la parroquiana; aleshores ja no mostrava tanta sorpresa i fins s'atrevia a fer la mitja rialleta irònica.

Per fi li deia el dependent:

—Molt bé, mestressa!... Es veu que les gallines negres ponen sempre ous grossos... no és veritat?

Llavors la parroquiana responia tranquil·lament:

—Es clar que sí!... Precisament aquesta és la manera de conèixe'ls.

PEARSON

A CAU D'ORELLA

Tot, per la França

Fa cosa d'un any va aparèixer a *L'Esquella* una crònica titulada «Els vetlladors de la guerra». Eren uns quants francòfils que a la matinada recorrien les redaccions, cercant el comunicat francès de la nit, per a poder dormir sossegadament, preservats de tota sorpresa per a l'endemà.

Les noves de la guerra tan dolentes eren, que aquells homes plens de fe, sostinguda durant tres anys, deixaren

COLONIES ESCOLARS

—Voldria que me l'enviessin a estiuajar fins allà el mes de febrer.

—Quins mèrits al lega?

—Que a casa menja massa.

d'anar a cercar el comunicat de la nit. Patien massa i el llit no era per a ells repòs, sinó desvetllament enguniós. Però arribà el 15 de juliol i amb ell l'ofensiva alemanya continguda, després el contraatac francès, la retirada del Marne, finalment, i els vetlladors de la guerra, els caçadors de comunicats, tornaren altre vegada a les seves peregrinacions.

—¿I si anessim a veure el comunicat?

Va semblar com un retorn a la joventut. Anaren a *La Publicidad*, a la clàssica redacció nocturna del clàssic carrer de Barbarà, també nocturn. Dalt, en un entressol que sembla una fonda pobre d'aquelles que lloguen a les parelles furioses habitació a totes hores per una pesseta. En una galeria treballaven els redactors, és a dir, treballaven alguns, que la majoria estaven esperant un sopar de cupletista: llagostins, pollastre, «panaxés» i xampany Mòet. Era la visió justa d'una redacció d'En Tayá.

—Els hi deu haver donat cinccentes pessetes, com per Nadal, per a estiuajar—pensarem.

No, no; era el comunicat lo que produïa aquella disbauxa. El comunicat que després d'un any arribava suculent, com un ressopó d'optimisme, com una racció de esperança. Un, prenent el Mòet, va dir: Es com si em begués el comunicat.

Extasiats davant d'aquelles abundàncies preguntàrem si se produïen cada dia.

—No, ni molt menys, però això fa tres dies que dura. Quan se deturà l'ofensiva ferem una arrossada. Ahir, dia del contraatac, un sopar. Avui, retirada del Marne, llagostins i Mòet.

—Be, però tot això ho pagarà en Tayá.

—Tot això ens ho paguem nosaltres.

En Xammar, un home lògic sense lògica, arribà a una conclusió:

—Concretament, no es pot ésser francòfil. Estàs patint un any seguit, i quan guanyes ho celebres i tens d'anar tot el mes sense un cèntim. No's pot ésser francòfil.

Els altres

El germanòfil, en canvi, sempre estava content, però no portava un cèntim. Però ara el germanòfil pateix i comença a perdre la fe.

El doctor Murúa ja la té perduda. Des del dia 15 de juliol, corre per l'Ateneu, clamant contra els déus i els alemanys:

—Estos alemanes son unos majaderos. ¿A quien se le ocurre pasar el Marne sin tener asegurado su flanco?

Arriba un moço:

—Senyor Murúa, aquí té *El Debate*.

No quiero *Debates*, no quiero leer más periódicos. Nos han estado engañando. Los francófilos tienen razón, somos unos chinos, unos completos chinos.

I com que així ho explica al bibliotecari, al cafeter, al porter, al barber i al «botones», algú compadescut li diu:

—Si, però, i l'Hindemburgo?

—¡Hindemburgo está loco, está loco!

I s'en va cap el jardí atusant-se els seus bigotis de xino, arrossegant la seva desventura.

—Es una perla grossa, però fa cara de no ésser gaire bona.
—Devia ésser de alguna ostra que tenia el tifus.

Radamés a «La Vanguardia»

Un temps se va fer famós aquell fidel enamorat que en els anuncis breus del «Nuevo Mundo» endreçava setmanalment a les seves aimies, lacòniques cartes apassionades. Se firmava «Radamés». Ja fa temps que aquest exemplar amorós ha sospès el seu epistolari, mesnosaltres estem convençuts de que ha reaparegut a Barcelona.

La Vanguardia del dilluns portava un anunci a primera plana i a tota plana que deïa:

«El caballero que ocupó en la tarde del viernes, día 19, en el Poliorama, la butaca 19, fila 8, perdió en la Avenida República Argentina, un preciosísimo estuche negro que espera recuperar cuando menos su pista, en una de las tardes de esta semana en el mismo teatro.»

La Vanguardia fent de celestina! Un idil·li iniciat davant de tota la ciutat. Decididament Barcelona es torna cada dia més dolça.

Fem vots per a que «Radamés» no torni a perdre la pista i faci florir els seus madrigals entre mig de les esqueles de *La Vanguardia*!

Mr. Rives

l'endemà de nostra arribada a Koïai i quan anavem a seure'ns per a dinar, el soroll dels remes d'una piragua ens feu mirar i vegerem dintre ella quelcom que semblava un home. I ho era, se tractava de Mr. Rives el fulano de qui ens parlaren en Wayakakooah, qui depressa i corrents venia a visitar-nos; quan fou a la voreta l'heroi andalus (era fill de Sevilla) ens obrirà a tots sobre el pont disposats a festejar a una persona extraviada.

Mireu-se'l. Ens saluda amb els termes que segueixen:

—Senyors i dames (l'accent ja el coneixen) tinc l'honor de oferir-vos les meves humils i molt respectuoses beningudes.

Sa alçada era d'uns quatre peus i dues polçades; tenia un ull viu i brillant i l'altre apagat i mort; el nas era punxagut i de sa boca en brollaven les rialles; els pòmuls eren sortits, la barbata angulosa, i sobre els polços dues cabres tatuades s'amagaven sota els rulls de sa negre i carzolada pollera. Les ungles de Mr. Rives eren graciosament tractades a la última moda sandwiquiana i àdhuc no haver fruit l'espectacle de son arrugat cos nu, estem segurs de que tot ell anava tatuat com un apatxe.

El vestit del sevillà hauria estat massa llarg per a un home que pugés cinc pams i mig, per lo qual el brau andalus tenia que portar-lo amb les calces arremangades, les manigues recollides i aguantant-se la volada de tot el vestit. Lo més graciós era una ermilla ramejada on hi cabien tres Rives, amb la qual jo o vostès ens hauriem pogut fer un carric ben folgat. A nosaltres ens fou ben penós contenir els brolls de riallades que a flor de boca

ens pujaven; la marineria, menys ben educada, rigué als nassos del grotesc personatge bò i aguantant-se la panxa. Alguns d'ells refusàren reconeixer-lo com a espanyol ni compatriota.

Amb tot, ell avençà segur, mig caminant, mig saltant, fins al castell de popa, encaixà amb el comandant i ens presentà les mans. Després assegurà ésser el favorit de Riourion i ens oferí tants porcs, gallines, plàtans i cocos com volguéssim, assegurant-nos que'n tenia abastament. Li donàrem afectuosament les gràcies i per a recordar-li la cuina espanyola, la enyorança de la qual devia anoeirrar-lo el convidàrem a dinar amb nosaltres. S'entaulà i menjà a molta gana. Amb tanta, tanta gana, que molt prompte ens temerem que porcs i gallines, cocos i bananes devien ésser fruites i bèsties fauloses. Ail de nosaltres malauradament encertàrem massa al calcular fins on arribava la fortuna del nostre hoste.

Després de dinar En Rives recorregué la nau per tots indrets, saludant a tot-hom amb gracioses reverències; després se'n dugué mocadors, tovalloles, tovallons, camises i altres peces de roba que nosaltres, bonsjans, no saberem negar-li. Pocs moments més tart abandonà el vaixell, assegurant-nos que al saltar a terra ho tindria tot a punt per a què fossim ben rebuts.

Quan el generós sevillà anava per a deixar el navili, En Bernad, qui espiava l'ocasió per a dir-ne una de les seves, la cregué arribada; feu com qui rellisca i rodolà fins als peus d'En Rives.

—Dispensi'm senyor, no l'havia vist.

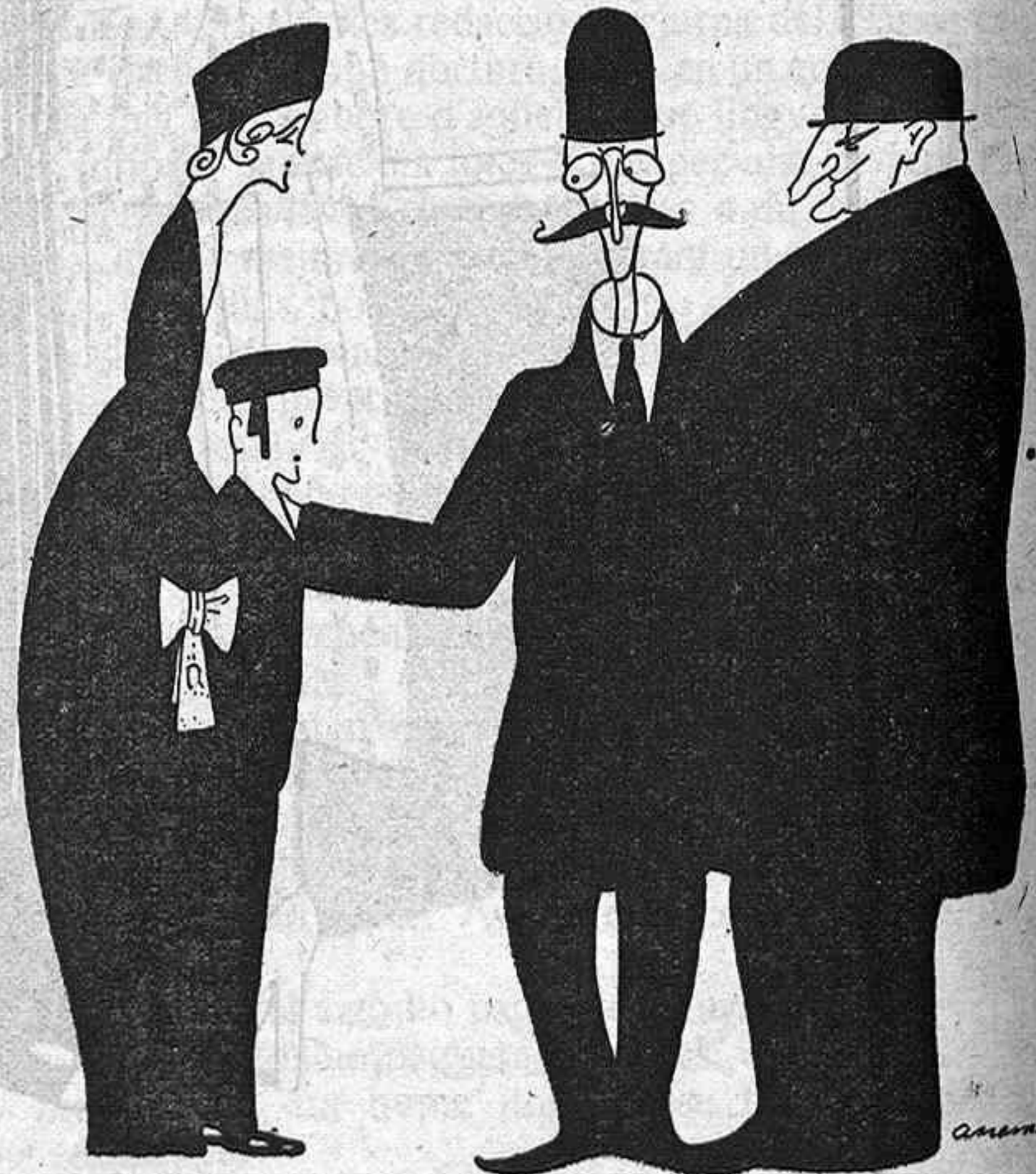
—De res.

—Perdoni; que és music?

—Perquè pregunta això?

—Veig que porta dues flautes a l'estoix.

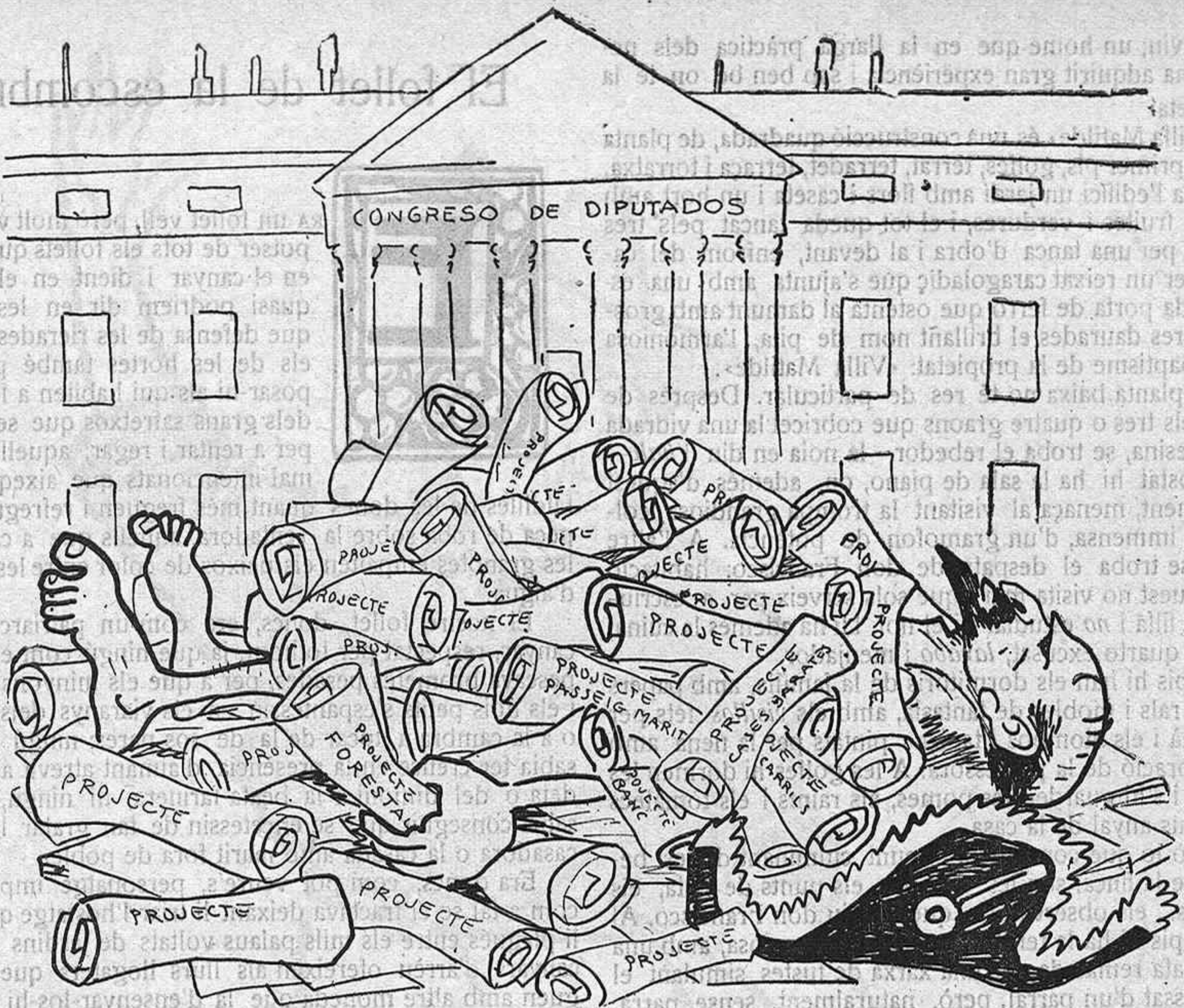
—Quines flautes.

FI DE CURS

—Medalla d'or, aquí on el veu.

—Bravo, xicot!... A veure si l'any que vé la guanyes de platino, que ara l'or està molt de baixa.

VACANCES

El descans del senyor ministre

—Les que li serveixen de cames.
 —No està bé, amic, burlar-se d'un compatriota.
 —Compatriota? hum! Jo sóc català.
 —I jo andalus.
 —Ja ho veu. I digui: que no hi han sastres a Owhyèe?
 —No. Perquè?
 —Li hauria demanat un faldó de la casaca per a fer-me'n un abric.
 —Insolent!
 —Insolent has dit?... T'aixafo.
 L'oficial envià a Bernad a la barra.
 Mr. Rives se feu conduir orgullosament cap a terra en sa piragua i el filosòfic Petit digué escupint tabac.
 —Mr. Rives, Mr. Rives, prega a Déu que En Bernad no tingui temps de saltar en terra.

S. A.

“Villa Matilde”

I.—LA FINCA

«Villa Matilde» està enclavada al cap d'amunt del darrer carrer d'un poble aixerit i simpàtic dels voltants de Barcelona; un d'aquests poblets que's veuen animats a l'estiu per una distingida colònia de ciutadans que hi

van en cerca d'aires més purs, d'una major tranquil·litat i d'un sojorn agradable i festós. El poblet és com tots: un poble petit i alegre que als seus naturals encants hi afegeix la ventatjosa qualitat de trobar-se prop de la ciutat, lo que facilita que mentres la família estiuja a plè camp, el cap de casa pugui anar a Barcelona a complir l'obligació, que en llenguatge vulgar vol dir fer-se la llesca enjovat a la feina ineludible.

El poble és propens a l'estiujament. Cada any són més les famílies que en els mesos de primavera hi pugen a cercar-hi la torra, torreta, casa i fins humil piset per a anar hi a passar els dos o tres mesos reglamentaris. Així és que arreu destaquen els hostatges de la gent de ciutat; hostatges constituïts per senzilles casetes d'un solar, còs o casal, per torretes de planta baixa i fins per xalets de construcció pretenciosa. I d'aquests, el més important, el més clàssic, el que'n podriem dir xalet-tipu, és, sense cap mena de dubte, la «Villa Matilde», propietat de don Francisco Fustagueras, l'acabat comerciant de bacallà.

«Villa Matilde» és una construcció amb totes les de la llei. No té cap estil determinat. Perteneix d'una manera ben clara al celebrat tipu botiguer-esteva-arriista que actualment anima amb la gaia visió de lo xiroi la bella terra catalana. Naturalment que la «villa» no va ésser projectada per cap arquitecte, que hauria sortit amb aquelles coses estrambòtiques que tenen els arquitectes somniadors d'avui dia. No; el xalet va ésser edificat per un paleta del mateix poble, baix la sàvia direcció del amo de la finca que, segons ell mateix confessa, és un

home viu; un home que en la llarga pràctica dels negocis ha adquirit gran experiència i sap ben bé on té la mà dreta.

«Villa Matilde» és una construcció quadrada, de planta baixa, primer pis, golfes, terrat, terradet, terrassa i torratxa. Envoltat l'edifici un jardí amb flors i caseta i un hort amb arbres, fruites i verdures, i el tot queda tancat pels tres costats per una tanca d'obra i al davant, enfront del carrer, per un reixat caragoladiç que s'ajunta amb una esplèndida porta de ferro que ostenta al damunt amb grosses lletres daurades el brillant nom de pila, l'armoniosa fè de baptisme de la propietat: «Villa Matilde».

La planta baixa no té res de particular. Després de pujar els tres o quatre graons que cobricel·la una vidrada marquesina, se troba el rebedor—la noia en diu l'hall— i al costat hi ha la sala de piano, on, ademés d'aquest instrument, menaça al visitant la trompa grandiosa, collossal, immensa, d'un gramofon de potència. A l'altre costat se troba el despatx de don Francisco; habitació que aquest no visita mai i que sols serveix per a escriure-hi la filla i no estudiar-hi el noi. Hi ha ademés la cuina, rebost, quarto excusat, *lavabo* i menjador.

Al pis hi han els dormitoris de la família, amb papers de dos rals i mobles de fantasia, amb els *visillos* fets per la mamà i els biombos i tapiços pintats per la nena amb col·laboració de la professora. A les golfes hi dormen les criades i s'hi guarden les pomes, els raims i els tomàtecs per a l'us anyal de la casa.

Però lo que constitueix el punt culminant de les bel·leses de la finca, són les sortides, els punts de vista, els esbarjos... els observatoris, que en diu don Francisco. Al primer pis hi ha la terrassa, quadrada i espaiosa, amb una columnata rematada per una xarxa de fustes simulant el encanyissat d'un parral, però, naturalment, sense parra. Sobre de les golfes hi ha el terrat amb fil-ferros per a penjar-hi la roba, més amunt el terradet i amb uns quans graons més cap al cel la torratxa alterosa, la torratxa-orgull de «Villa Matilde».

El jardí, la noia, el gramofon i aquesta sèrie de terrats, són els quatre grans amors de don Francisco. Els terrats constitueixen, ademés, una prova pública i evident del despert enginy del distingit bacallaner. Des de la terrassa se veu tot el carrer; del terrat se domina el poble, del terradet s'ovira el plà i de la torratxa se veslluma la ratlla blava del mar llunyà.

Per això quan un foraster puja el centenar de graons que porten des de peu plà a dalt de l'altíssima torratxa i contemplant el panorama que se li presenta, s'eixuga la copiosa suor que li ha despertat la pesada ascensió, el senyor Fustagueres somriu satisfet, i mirant orgullosament al visitant, li diu tot estenent el braç vers l'horitzó: —Veu; allí hi ha el mar... Llàstima que avui hi hagi boira! En un dia ben clar se veuen des d'aquí les muntanyes de Mallorca.

El foraster obre els ulls admirat, riu incrèdulament per dintre i exclama tot ponderatiu:

—Caram, caram, don Francisco. Això és estar a la glòria. Posat aquí dalt pot fer brometa amb els àngels sense que ningú senti lo que els diu.

I el senyor Fustagueres, devé radiant de satisfacció.

JORDI CATALÀ

El follet de la escombra

ERA un follet vell, però molt vell; l'avi potser de tots els follets que vivien en el canyar i dient en el canyar quasi podriem dir en les hortes que defensa de les rierades, i dient els de les hortes també podriem posar-hi als qui habiten a les vores dels grans safretxos que serveixen per a rentar i regar; aquells follets mal intencionats que aixequen les faldilles de les dones quant més freguen i refreguen una peça de roba sobre la rentadora, aquells que a cavall de les granotes empaiten els peixos de color entre les herbes d'aigua.

El nostre follet, doncs, era com un patriarca en el canyar, respectat per tothom, ja que ningú com ell s'empecava brometes pesades, per a que els minyons babaus i els nois petits s'espantessin en els viaranyes dels boscos o a la cambra a tocar de la de sos pares; ningú com ell sabia fer creure en la presència d'aimant atrevit a la viu-deta o del dimoni a la beata farinera, ni ningú, a la fi, sabia conseguir que se encetessin de tan gratar la verge casadora o la casada amb marit fora de poble.

Era doncs, com pot veure's, personatge important i com a tal se el tractava deixant-li triar l'hostatge que més li plagués entre els mils palaus voltats de jardins que els canyars d'arrèu ofereixen als llurs llogaters que no paguen amb altre moneda que la d'ensenyar-los-hi la vella cansó aquella, no la sabeu?

El rei Midas te orelles d'asel!

U uuuuuuuu...!

El rei Midas te orelle d'asel!

U uuuuuuuu...!

El nostre follet triava sempre un mateix palau, i era aquest una canya, ni vella, ni

jove, amb les fulles totes senceres, sobre tot les del cap d'amunt, perquè bufant en elles, se divertia en les nits de lluna quan havien acabat granotes i gripaus ses cançons imbècils. Foradava els nusos i la canya quedava en comunicació de dalt a baix i proporcionava al nostre heroi un hostatge en el qual podia viure sentint les palpitations de la terra en les cambres d'abaix, contemplar

el cel i fer-se gronxar per la marinada en les de dalt i ésser mitja figa i mig raim en les del mig.

Per a la nit, quan desapareixia l'encant que té lligats als follets, mentre el Sol és Sol, a les arrels dels arbres, entre les fulles de les cols o a l'interior de les canyes, tenia nostre amic son jardinet; un jardinet tocant a un reguerot, amb creixams i cosconilles, amb flors grogues de aquelles de llet de bruixa, ditets de Cristo, escupinadetes de Nostre Senyor i uns cards morats opulentíssims. Ell sortia del seu palau de canya i s'assèia damunt la soca de una canya vella, s'assèia damunt les runes d'un palau que

Mr. ROOSEVELT I LA CÀRABAÇA

— Ansia, minyons, ja li tenim el peu a sobre!...

diguessim, i fumava amb una pipa i donava lliçons i explicava experiències an els altres follets granats, joves o bordegaços que en munió venia d'arrèu per a escoltar-lo.

Peregrines eren, a fe, les aventures que correu en el passar dels anys, però una que tenia que venir ho fou molt més i en tal manera que li dóna nom per a mentre follets hi hagin i terra rodi.

*
*
*

Al vell follet no li venia pas de nou el sentir que mentres ell dormia, o menjava o rumiava una entremaliadura, que més a això que a facecies era inclinat son esperit inquiet, les parets de sa casa trontollessin primer i després tota ella arreballada de sos ciments fos transportada a un hort veí per a servir d'escaleta a les tomaqueres, mongeteres o carbaceres que volien enfilar-se cap al cel. Com que ja hi estava acostumat tampoc li vin-

gueren de nou aquesta vegada els cops de falsó que trencaven les cadenes que unien son palau amb el canyar, ell ben arrapat a una de les habitacions, pensava unicament en quina mena d'herba seria la que tindria que sostenir un cop clavat a l'hort.

De sobte se li posaren de punta cabells i barbes. Què fan ara aquests bèsties? tallen el fluviol del cap d'amunt.

Tallen el periscopi des de on jo mirava les mars de verdor de les hortes i canyars! Carai! i ara?

I per una esclatxa imperceptible vegé son palau lligat amb altres palaus els més grans i fermes de tot el canyar. El feix de canyes fou llençat sobre un carro, del carro passa al carril i per la clavilla, nostre follet vegé la mar i vegé la ciutat amb tramvies i automòvils.

Després el deixaren en un lloc tancat on encara suprimiren més pisos de son palau per dalt i baix; n'arrencaren les fulles i deixaren allisades les repises. Després lligaren una cabellera al cap d'avall i a la nit, quan ell pogué sortir tranquil·lament, se trobà amb que son palau era convertit en escombra; una escombra magnífica, monumental, de canya llueta com un mirall i cabellera dura com la d'aquests senyors que sempre van pelats al zero.

Però, bony! al nostre follet no li agradava veure la transformació de son palau en escombra i molt menys li agradà quan aquesta fou venguda i transportada a una casa, quan se trobà que al sortir a la nit tenia que pas-

sejar-se pel quarto dels mals endreços; ell acostumat a passar la nit fumant ridoltà i contemplant la lluna i les estrelles...

A més aquell sip-sap, sip-sap, siiiip... sap! sap! sap! del escombrà el marejava.

I ell que si que una nit baixà canya avall, desfà els lligams de la escombra i la subjecta no més amb un cordill que ell sostenia des de la cambra superior. A l'en-

demà la criada va per començar la neteja, i ell estirà el cordill, l'escombra no tocava a terra i aixís en comptes de recollir la pols, els papers, les peles de cacauets etc., lo que feia era fer firmes amb la canya.

La minyona se desesperava i el follet reia i més rigué quan ella, després de mirar-la i remirar-la (quan no s'escombrava afluijava el cordill ell) la cregué embruixada i la llençà per la finestra.

Un cop al carrer nostre follet plorà una mica sobre les runes de son antic palau i aixirit com un pèsol anà en cerca d'un de nou.

LETTA

:-: GLOSARI :-:

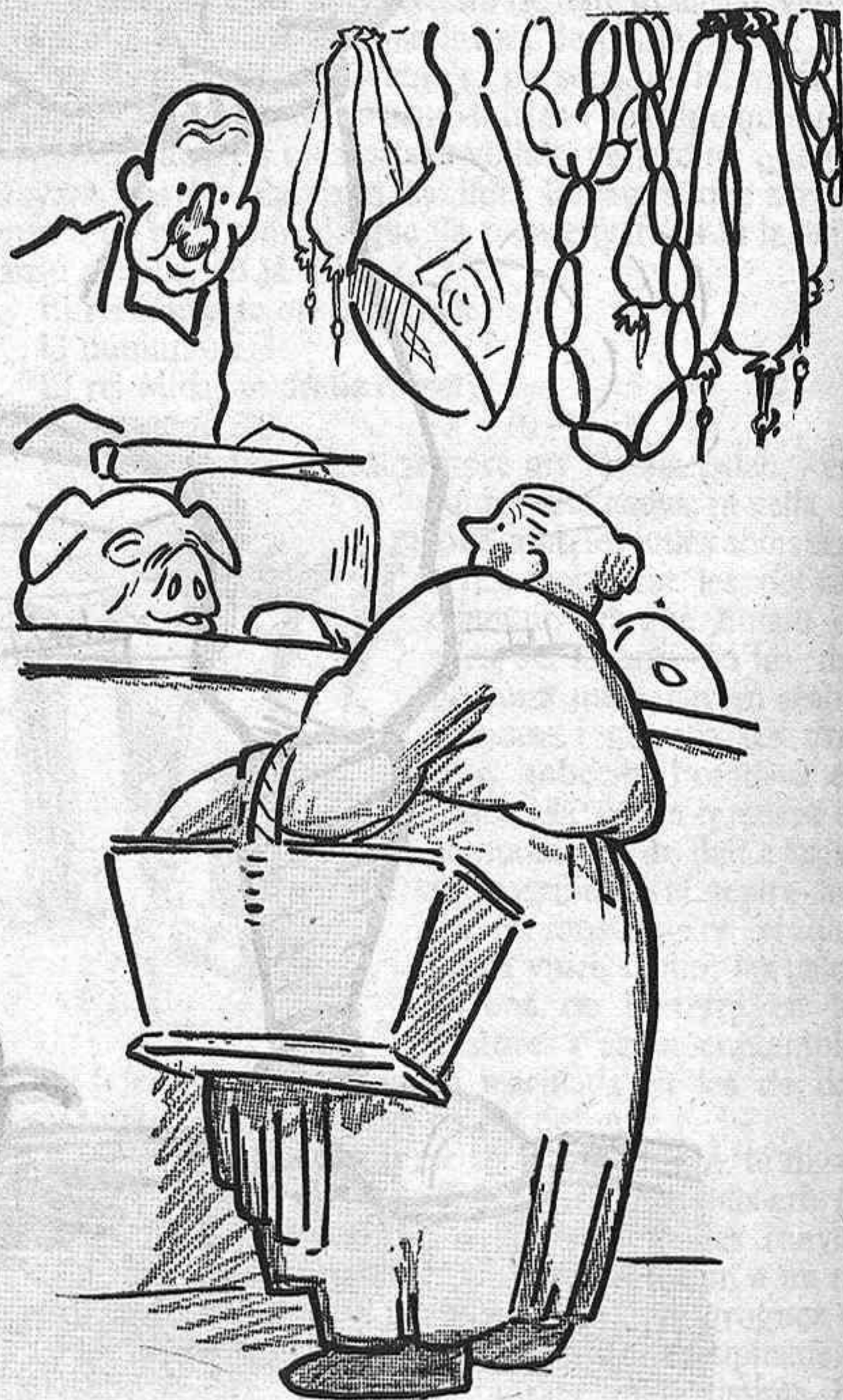
ECOS DEL ESTIUEIG

(CRÒNICA GARRAFAL)

«Garraf, 21 de julio de 1918.

Señor Director de «L'Esquella de la Torratxa»

Muy señor mío y de mi más distinguida consideración y aprecio: Tengo sumo placer en comunicarle que cada día se vé más concurrida de distinguidos señores y bellas

A CAL TOCINAIRE

—Si és d'aquells que pinten a L'ESQUELLA, no'n vul que el senyor fiscal diu que ténen la triquinosis.

LA COMISSIÓ AMERICANA I EL SENYOR ESTEVE

—Que dice usted de bueno?...
—Aquí, luchando!...

damas y señoritas procedentes de Barcelona, esta hermosa playa que no tiene nada que envidiar a la de Lloret, tan encomiada por el poeta Camprodón. Hoy mismo, domingo, sin ir más lejos, se solazaban en ella dos populares autores dramáticos, un notable artista pintor, tres activos reporteros y una celebrada cantante de ópera. Verdad es que los alicientes, en este bellissimo pedazo de costa, son muchos. A una temperatura espléndida hay que añadir unas perspectivas admirables, unas brisas constantemente yodadas, el carácter franco y bonachón de la gente del país y una agua de Riudecañas sabrosísima, aunque tibia.

Hace unos días que la mar se muestra propicia a los amantes de la natación, extranjeros en su mayor parte, que vienen aquí a hacer neutralidad y a zambullir sus carnes en el azulado líquido. A esto se debe el que durante todo el día, y sobre todo por las mañanas, el vaivén de las arrulladoras olas acaricie las gracias exuberantes de tanta mujer bonita. Por las tardes de los días festivos se organizan thés danzants frente a la Cantina, a los que concurre toda la colonia veraniega, lindas mujeres indígenas y pundonorosos números de la Guardia Civil.

Al anochecer, el espectáculo resulta a la par pintoresco y sorprendente. Los numerosos y elegantes bañistas que moran en nuestros soberbios chalets salen de sus guardias y, después de dar su higiénico paseo hacia la caseta de los carabineros, se dirigen al bosquecito de resinosos pinos (ahora en crecimiento) o bien llegan hasta la línea

del Ferrocarril para ver pasar el «ligero» y saludar, de paso, al digno Jefe de la Estación.

Luego, los distinguidos «sportmen» de la colonia se dejan caer a la punta de la escollera del pequeño puerto (puerto, por cierto, excesivamente descuidado por nuestra Excelentísima Diputación Provincial) y allí pescan a sus anchas con sendas cañas y sendos anzuelos, cuando «burros», cuando «esparralls», cuando «sardinitas», cuando «lliseras», según les sonríe la liviana suerte o según la habilidad y destreza de cada apuesto pescador o cada gentil pescadorcita.

Otro sí: hace mucho que no hemos tenido el gusto de ver pasar ningún submarino por estas aguas. Si ocurre algo anormal, se lo comunicaré con urgencia, Dios mediante.

Sin otro particular, se despide muy suyo

EL CORRESPONSAL

Per la còpia:

XARAU

En Palaudàries, que's torna calvo, entra tot empipat a casa del seu barber.

—Fa dos mesos que us vaig comprar dues ampolles grans d'aquell líquid per a fer sortir cabell...

—I què?... No li dóna resultat encara?...

—Home!... Ja me'n he begut una ampolla... i rèsl!...

BOSQUE

El dijous passat va obrir novament ses portes al públic aquest popular i espaiós teatre, amb òpera italiana.

No cal dir que el públic va omplir-lo de gom a gom desitjós de sentir música bona i barata i en part queda satisfet segons ho demostra amb l'entusiasme que aplaudeix alguns fragments de les obres que s'hi van representant.

En cinc dies s'han representat quatre grans obres com són *Aida*, *Rigoletto*, *Il Barbiere* i *Tosca* executades per artistes en sa majoria de casa nostra, sobresortint en primer terme el bariton Joan Valls, que ha fet una creació del Amonastro de *Aida* i no hi ha cap dubte de que té dret d'alternar

amb les millors parts d'òpera gran, també complí discretament amb el seu comès la tiple senyoreta Capsir, qui feu una Rosina, sinó del tot, bastant acceptable, així com també la senyoreta Casamajor que estigué admirable en *Gilda del Rigoletto* en certs moments, encara que's nota amb evidència que és nova a la escena, i per lo tant no s'adopta degudament a la mateixa; no obstant creiem i és d'esperar que a mida que corregeixi certes imperfeccions de la seva hermosa veu, fins ara poc educada, obtindrà senyalats triomfs en sa carrera artística que tot just comença.

De les demés parts mereixen un el·logi condicional, el tenor senyor Mullerás i el bariton senyor Navarro. No's pot dir lo mateix del tensesenyor Santuy, que ha estat desgraciadíssim.

Els chors més apropòsit per a cantar el «Soldado de Nápoles» pels carrers que cantar a dalt d'un escenari.

La orquestra, baix la batuta del simpàtic i expert mestre senyor Petri, admirable.

La direcció escènica (entenem que la veritat deu dir-se sempre) desastrosa en extrem.

Veurem si ho corregeixen.

NOVEDADES

Actua en aquest teatre una companyia d'opereta capitanejada per artistes tan coneguts i aplaudits com En Moncayo, En Pep Bergès, En Fuentes, En Murcia i en quan a l'altre sexe hi tenim a la suggestiva Dionisia de la Hera, l'esplèndida Carmen Ramos i la xamosa Cabrera, com també la cel·lebrada característica Irene Alba.

No cal dir que amb tan bons elements s'aconsegueixen conjunts molt arrodonits i com que les obres són presentades amb gust i luxe, no és d'estranyar que «passi» una *Araña azul* que és de lo més insipit, ignocent i poc interessant que hem vist, tan la lletra com la música. Aquesta obra és un «arreglo» molt «desarreglat» d'un aplaudit «vaudeville».

En els pocs dies que actua la susdita companyia s'han representat diferents obres, entre elles *El Conde de Luxemburgo*, *Maruxa*, *La gentil Mariana*, a on la Irene Alba hi està de primera, *La Duquesa del Tabarin* i el dimecres s'estrenà *Su Alteza baila el Vals* que ja en parlarem la vinenta setmana.

El públic ha dispensat molt bona acollida als simpàtics artistes i els «matinés populars» que tenen lloc a les tardes es compten per plens. Que durí!

DESPRÈS DEL MITING ESQUERRÀ, A BELLES-ARTS

—Marcell, ets un Hércules!...

Esquellots

Bones accions?... Males accions?...

Tots els diaris van plens d'anuncis demanant diners per al projectat «Gran Teatro-Casino de Barcelona».

La titulada *Asociación Civil*, que és l'empresa que porta a cap el projecte, i de la qual n'és membre—segons diuen—un *aixerit* regidor, acaba d'emetre vuit mil accions.

Ja és accionar!
Ara falta que el peix piqui.

El celebrat compositor i crític musical senyor Borrás de Palau, ha sigut nomenat «fill adoptiu» de la ciutat de Màtaró.

S'ho mereixia.
Un homenatge digne de qui el reb i de qui el dona.

DAMES BENÈFIQUES

—A les noies pobres que viuen en carrers de mala nomenada no les podem socórrer, és inútil!...
 —Esclar que no. Que fóra decent que anessim a fer visita de inspecció an aquests carrers?
 —Figuri'si!.. Nosaltres que vivim al carrer d'Aribaut!..

Aquest darrer diumenge, en una de les places de toros de Madrid hi hagué «correguda accidentada».

Els primers tres bous desarticularen als tres matadors i les altres tres bèsties que restaven no pogueren lidiar-se per manca de toreros.

Això rail!..

Perquè no enviaven a cercar En Llapissera!

Matuters i consumers, com en els temps de Maria Castanya, tornen a lliurar terribles batalles a les portes de Barcelona.

I mentrestant!..

Mentrestant els que cobren el *matute*, s'estan tranquil·lament a casa, sense córrer cap perill.

Oi tu?..

L'Ajuntament ha aprovat una proposició demanant que el Saló del Consistori on se celebren les sessions municipals «sea dotado de toda clase de comodidades».

Oh, ja, ja!.. Aquestes coses les aproven tot seguit els nostres regidors.

Fessin lo mateix amb els empedrats, amb els fanals sense llum i amb les fonts que no ragen.

Però... com que an ells els raja sempre!..

La font, eh?... No vagin ara a creure's la bota de Sant Fariol o les mamelles de la vaca.

Havem entrat a la canícula.

Això, segons el calendari. Segons la temperatura, ja fa dies que hi som.

I que, en alguns llocs de Barcelona, ha arribat a adquirir elevadíssimes calories.

O sinó que parlin alguns termòmetres. El del «Institut de Estudis Catalans», per exemple, diu que ja no podia senyalar més graus.

D'ençà del plet Alcover, allò és la zona tòrrida.

Els fornors han acordat elaborar una nova classe de pa. Un dia d'aquests començaran a expendre'l.

Això d'una nova classe ens escama.

En diuen nova perquè serà més dolent?

En diuen nova perquè serà més car?

That is the question!

A la Casa Gran, dilluns passat, va haver-hi sessió de primera convocatòria.

Quin dimoni degué trencar-se el coll?

Sessió de primera convocatòria!..

Ja és ben estrany; perquè l'Ajuntament no fa res de primera.

Dintre de pocs dies s'inaugurarà la perllongació de la línia del ferrocarril de *Les Planes* fins a Rubí.

Per a celebrar l'aconteixement amb la deguda solemnitat els sortosos rubisencs preparen grans festeigs.

Podrien convidar-hi an En Lerroux.

I fer-li una funció de desagravi.

El president de la Comissió de Hisenda, senyor Iglesias, ha enviat una nota als diaris recordant els perills en que els ciutadans incorren quan treuen una cèdula personal inferior a la classe que els correspon per lo que cobren o pel lloguer que paguen.

La virtut s'enseny amb l'exemple.

Senyor Iglesias: ¿vol fer el favor de mostrar-nos la cèdula que vostè ha tret?.. ¿Vol dir que no és de les de *jornalero*?

Es que... *se dan casos!*

«Ha tenido una entrevista con el Gobernador Civil el Presidente de la Sociedad de la Cría de Canarias.»
Canariol!..

EDEN CONCERT

Asalto, núm. 12

EL MEJOR MUSIC-HALL DE ESPAÑA
Continuos grandes programas de artistas de verdadero primer orden

Teléfono 3332 A

Gran éxito del aplaudido duetto cómico LOS GARI - USET

Dipòsit núm. 1
Aroles, núm, 5
— Tel. A 657 —

Quatre dipòsits de fret sa-
ludable per a aquest estiu

Dipòsit núm. 2
Salmerón, 13
— Tel. G 1240 —

La fàbrica
més antiga,
més important
i més acreditada
d' Espanya

HIELO SANO

Loaguina

Direcció central: P. Aduana, 27-Tel. A 21

Es el glaç
pràcticament
més econòmic
perquè refreda
molt depressa

Dipòsit núm. 3
Sepúlveda, 185
— Tel. A 5055 —

Aigua pura, glaçada intensament
amb totes les garanties higièniques

Dipòsit núm. 4
Diputació, 270
— Tel. A 5054 —

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS

Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PÍDASE
folleto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos

ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositario:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÀ - Rambla San José, 14

HIJOS DE VIDAL Y RIBAS - Hospital, 2

FARMACIA DEL LICEO - San Pablo, 1

VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña

FARMACIA LA CRUZ

en todas las buenas farmacias.

UII! UII!

Hi ha qui compra vestits i calçat
usats i els paga a preus increïbles

Se fan tractes on la botiga i si convé
se passa al domicili dels venedors

102, HOSPITAL, 102

Sucursal: Rbla. de les Flors, 25, interior

BAZAR DE LA UNION 8, UNIÓN, 8
BARCELONA
Utils per a escriptori - Tintes superiors

BLOKS NOTES a 10 cènts.
Bazar de la Unión Unió, 3-Barcelona

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

-REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELÉFONO 4115

ACABA DE SORTIR

Glوريوس Sant Medí o la Colla dels Tivats

per JOSEP BURGAS

UNA pesseta

NUEVA EDICIÓN

PEDRO MATA

Un grito en la noche

Novela de amor y de dolor

Un tomo

Pesetas 5

5.ª EDICIÓN

El Caballero Audaz

Lo que se por mí

(Confesiones del siglo)

Un tomo

3'50 pesetas

ÚLTIMAS NOVEDADES

FRANCESC PUJOLS

Concepte general de la Ciència Catalana

Un tom 5 pessetes

ARTURO GARCÍA CARRAFA

:: Frases célebres de los grandes maestros

Un tomo

Pesetas 3'50

JOHN CHAMBERLAIN

Traducción de CAZALLA

La supresión de la guerra

Un tomo

Pesetas 3'50

EDICIÓ POPULAR

Últimes obres de SANTIAGO RUSIÑOL

EDICIÓ POPULAR

En Josepet de Sant Celoni

NOVEL·LA PICAESCA

“Gente - Bien”

SAINET

L'acaparador

“Souper-Tango”

SAINET

Cada tom 1'25 pessetes

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remeten l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LA MARXA DEL ESTIUEJADOR

-- Diguin el que vulguin, això d'anar a fora és una delícia.